

Sygn. akt IV Ua 26/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2019r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach IV Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący – Sędzia SSO Jacek Witkowski

Sędziowie: SO Katarzyna Antoniak (spr.)

SO Jerzy Zalasieński

Protokolant st.sekr.sądowy Dorota Malewicka

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2019 r. w Siedlcach

na rozprawie

sprawy z wniosku N. S. (1)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S.

o prawo do zasiłku chorobowego

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach IV Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 26 lutego 2018r. sygn. akt IV U 309/17

oddala apelację.

Katarzyna Antoniak Jacek Witkowski Jerzy Zalasieński

Sygn. akt: IV Ua 26/18

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 26 lutego 2018r. Sąd Rejonowy w Siedlcach zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w S. z 13 września 2017r. w ten sposób, że przywrócił ubezpieczonej N. S. (1) prawo do zasiłku chorobowego za okres od 14 lipca 2016r. do 10 sierpnia 2016r. i ustalił, że ubezpieczona nie ma obowiązku zwrotu pobranego za ten okres zasiłku chorobowego w wysokości 1 485,96 złotych oraz odsetek ustawowych za opóźnienie w wysokości 207,41 złotych (pkt I wyroku), a w pozostałej części odwołanie oddalił (pkt II wyroku).

Rozstrzygnięcie to było wynikiem następujących ustaleń i wniosków Sądu Rejonowego:

Decyzją z dnia 13 września 2017r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. odmówił N. S. (1) prawa do zasiłku chorobowego za okres od 21 czerwca 2016r. do 10 sierpnia 2016r. i zobowiązał ją do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego za ten okres w kwocie 2.913,98 złotych, w tym odsetki. Organ rentowy powołał się na to, że w okresie zatrudnienia w P.H.U. (...) w S. ubezpieczona korzystała ze zwolnień lekarskich, a jednocześnie wykonywała

pracę zarobkową na podstawie umowy zlecenia zawartej z płatnikiem składek (...) Sp. z o.o. w K., za co otrzymała wynagrodzenie.

Ubezpieczona wniosła odwołanie od powyższej decyzji. Wskazała, że nie wiedziała, iż podczas zwolnienia lekarskiego nie można podjąć innej pracy zarobkowej. Musiała zaś sobie dorabiać ze względu na trudną sytuację materialną. Podniosła, że pracę dla zleceniodawcy (...) w K. wykonywała tylko w okresie od 1 kwietnia 2016r. do 30 czerwca 2016r. i tylko za pracę w tym okresie otrzymała wynagrodzenie, więc jej zdaniem organ rentowy niezasadnie domaga się zwrotu zasiłku chorobowego jeszcze za okres od 1 lipca 2016r. do 10 sierpnia 2016r.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniosł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację z uzasadnienia zaskarżonej decyzji.

Sąd Rejonowy ustalił, że N. S. (2) z d. S. w okresie od 3 grudnia 2013r. do 3 listopada 2016r. była pracownikiem płatnika składek P.H.U. (...) Z. P. z siedzibą w S.. Ubezpieczona była niezdolna do pracy i korzystała ze zwolnień lekarskich w okresach od 21 czerwca 2016r. do 29 czerwca 2016r., od 30 czerwca 2016r. do 13 lipca 2016r., od 14 lipca 2016r. do 27 lipca 2016r. oraz od 28 lipca 2016r. do 10 sierpnia 2016r. Z tego tytułu pobrała zasiłek chorobowy odpowiednio w kwotach 477,63 złotych brutto, 742,98 złotych brutto, 742,98 złotych brutto oraz 742,98 złotych brutto. Jednocześnie w okresie od 1 kwietnia 2016r. do 31 grudnia 2016r. łączyła ją z płatnikiem składek (...) Sp. z o. o. w K. umowa zlecenia na sprząatanie pomieszczeń w Szpitalu (...) w W.. Czynności te wykonywała dla zleceniodawcy w okresie od 1 kwietnia 2016r. do 30 czerwca 2016r. i otrzymała za nie wynagrodzenie.

W przedstawionym stanie faktycznym Sąd Rejonowy stwierdził, że odwołanie wniesione przez N. S. (1) okazało się uzasadnione tylko częściowo. Sąd podniósł, że zgodnie z art.6 ust.1 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (t.j. Dz.U. z 2017r., poz.1368) zasiłek chorobowy przysługuje ubezpieczonemu, który stał się niezdolny do pracy z powodu choroby w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego. Przysługuje on również osobie, która stała się niezdolna do pracy po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli niezdolność do pracy trwała bez przerwy co najmniej 30 dni i powstała nie później niż w ciągu 14 dni od ustania tytułu ubezpieczenia chorobowego (art.7 pkt 1). Z kolei w myśl art.17 ust.1 w/w ustawy ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia, traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia. Zgodnie zaś z art.84. ust.1 i 2 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz.U. z 2017r., poz.1778) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego. Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Sąd pierwszej instancji wskazał, że działalnością zarobkową jest działalność stanowiąca źródło dochodu z tytułu własnej pracy, niezależnie od podstawy jej wykonywania. Może nią być na przykład zatrudnienie na podstawie umowy o pracę czy umowy zlecenia lub umowy agencyjnej. Jedną z form działalności zarobkowej jest też prowadzenie działalności gospodarczej na własny rachunek. Zgodnie z orzecznictwem Sądu Najwyższego pracą zarobkową jest każda aktywność ludzka zmierzająca do osiągnięcia zarobku, w tym pozarolnicza działalność gospodarcza, choćby nawet polegająca na czynnościach nieobciążających w istotny sposób organizmu pracownika pozostającego na zwolnieniu lekarskim (wyrok SN z 5 kwietnia 2005r., I UK 370/04, OSNP 2005/21/342).

Art.17 ustawy zasiłkowej nie wymaga, aby praca była podjęta w „celu zarobkowym”, lecz jedynie aby miała „zarobkowy charakter”, czyli by wykonywanie określonych czynności przynosiło rzeczywisty dochód - zarobek. Takie definiowanie

pracy zarobkowej wypływa z konieczności ścisłego stosowania przepisów prawa ubezpieczeń społecznych, w którym przeważa - z uwagi na bezwzględnie obowiązujący charakter norm prawnych - formalistyczne ujęcie uprawnień ubezpieczonych. Jeżeli zatem wykonywanie określonych czynności przynosi rzeczywisty dochód, to wówczas problem, czy praca została podjęta w celu uzyskania tego dochodu traci na znaczeniu jako dotyczący motywów zachowania. Nie ma też znaczenia fakt, że określone czynności mogą być wykonywane odpłatnie lub nieodpłatnie (wyrok SN z 20 stycznia 2005r., I UK 154/04, Legalis nr 67234).

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy Sąd Rejonowy stwierdził, że zebrane w sprawie dowody dają podstawę do przyjęcia, że ubezpieczona istotnie w okresie korzystania ze zwolnień lekarskich świadczyła pracę na rzecz płatnika składek (...) Sp. z o.o. w K., jednakże nie przez cały zakwestionowany przez organ rentowy okres, ale tylko w okresie od 1 kwietnia 2016r. do 30 czerwca 2016r., co przyznała sama ubezpieczona. Potwierdza to karta jej wynagrodzeń pochodząca od zleceniodawcy. Brak jest dowodów na to, że pracę wykonywała ona również po 30 czerwca 2016r., jak przyjął organ rentowy. Powoduje to, że w myśl przywołanych wyżej przepisów, traci ona prawo do zasiłku chorobowego za okres od 21 czerwca 2016r. do 29 czerwca 2016r., gdyż wykonywała pracę przez cały czas tego zwolnienia oraz za okres od 30 czerwca 2016r. do 13 lipca 2016r., gdyż wykonywała pracę jeszcze w dniu 30 czerwca 2016r. tego zwolnienia. Wypłacone z tego tytułu należności podlegają zatem zwrotowi jako pobrane nienależnie. W pozostałym spornym w sprawie okresie zachowuje ona prawo do zasiłku chorobowego.

Dalej Sąd pierwszej instancji podniósł, że brak było również podstaw do żądania od ubezpieczonej przez organ rentowy zapłaty odsetek ustawowych od pobranych świadczeń za okres poprzedzający wydanie decyzji w niniejszej sprawie. Roszczenie organu rentowego o zapłatę tych odsetek staje się bowiem wymagalne dopiero od doręczenia decyzji osobie zobowiązanej do zwrotu tego świadczenia, a nie w chwili pobrania świadczenia. Świadczenia z ubezpieczeń społecznych przyznawane są bowiem w drodze decyzji administracyjnych i na podstawie decyzji administracyjnych są wypłacane. Nie można zatem utrzymywać, że świadczenia wypłacone na podstawie pozostającej w obrocie prawnym decyzji administracyjnej jako nienależne, podlegały zwrotowi w dacie wypłaty, choćby przesłanki przyznania świadczenia w rzeczywistości nie istniały lub odpadły. Świadczenia w myśl art.84 ustawy systemowej uważane za nienależne podlegają zwrotowi dopiero wtedy, gdy organ rentowy wyda stosowną decyzję administracyjną (wyrok SN z 3 lutego 2010r., I UK 210/09, Lex nr 585713).

Mając powyższe na uwadze, z mocy powołanych przepisów i art. 477¹⁴§1 i 2 kpc, Sąd Rejonowy orzekł jak w przedstawionym wyżej wyroku.

Od powyższego wyroku apelację wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. zaskarżając go w zakresie pkt I i zarzucając mu:

I. naruszenie przepisów postępowania mające wpływ na wydane orzeczenie ,tj. art.233§1 kpc poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i wyprowadzenie ze zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wniosków z niego nie płynących przez przyjęcie, że ubezpieczona nie wykonywała zlecenia na rzecz (...) Sp. z o.o. w K. po 30 czerwca 2016r.,

II. naruszenie prawa materialnego ,tj. art.17 ust.1 ustawy z 25 czerwca 1999r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (Dz.U. z 2016r., poz.372) w zw. z art.84 ust.1 i ust.2 ustawy z 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2016r., poz.963) poprzez ich błędną wykładnię i przyjęcie, że brak jest podstaw do pozbawienia ubezpieczonej prawa do zasiłku chorobowego oraz zobowiązania do jego zwrotu za okres od 14 lipca 2016r. do 10 sierpnia 2016r.

Wskazując na powyższe organ rentowy wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w zaskarżonej części i oddalenie odwołania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w S. podlegała oddaleniu jako bezzasadna.

Apelujący zarzucił, że nieuzasadnione było ustalenie przez Sąd Rejonowy, iż ubezpieczona wykonywała pracę w ramach umowy zlecenie na rzecz (...) Sp. z o.o. w K. do 30 czerwca 2016r., w sytuacji gdy nie ma dowodów na to, że umowa zlecenie zawarta na okres od 1 kwietnia 2016r. do 31 grudnia 2016r. została rozwiązana przed upływem terminu. Analizując okoliczności sprawy Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że zarzuty organu rentowego są niesłuszne. W toku postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy uzupełnił postępowanie dowodowe w ramach którego wystąpił do zleceniodawcy o nadesłanie karty wynagrodzenia ubezpieczonej za miesiąc lipiec i sierpień 2016r. Zleceniodawca nadesłał zbiorczą kartę wynagrodzenia z uwzględnieniem miesiąca lipca 2016r. wskazując jednocześnie, że w miesiącu lipcu 2016r. ubezpieczona nie uzyskała żadnych przychodów z tytułu zawartej umowy zlecenie (pismo z 17 stycznia 2019r. i karta wynagrodzeń k.90-90v akt sprawy), Ponadto nadesłał informację, że nie jest możliwe przesłanie karty wynagrodzenia ubezpieczonej za miesiąc sierpień 2016r., gdyż w okresie tym stron nie wiązała umowa zlecenie (pismo z 28 listopada 2018r. k.82 akt sprawy). Z uwagi na rozbieżności w twierdzeniach stron umowy zlecenie co do daty, w której umowa ta została rozwiązana, Sąd Okręgowy przesłuchał uzupełniająco ubezpieczoną. W toku zeznań ubezpieczona wskazała, że z powodu niezdolności do pracy, z dniem 30 czerwca 2016r. rozwiązała umowę zlecenie. Sąd Okręgowy dał wiarę twierdzeniom ubezpieczonej, gdyż korespondują one z pozostałymi ustalonymi w sprawie faktami, a mianowicie z tym, że poczynając od 1 lipca 2016r. ubezpieczona nie wykonywała pracy na rzecz zleceniodawcy i nie osiągała z tytułu umowy zlecenie żadnych przychodów.

W przedstawionych okolicznościach stwierdzić należało, że Sąd Rejonowy prawidłowo ustalił, że w okolicznościach niniejszej sprawy brak jest przesłanek uzasadniających stwierdzenie, że zasiłek chorobowy wypłacony ubezpieczonej za okres od 14 lipca 2016r. do 10 sierpnia 2016r. jest świadczeniem nienależnie pobranym.

Mając na uwadze powyższe okoliczności Sąd Okręgowy na podstawie art.385 kpc oddalił apelację organu rentowego jako bezzasadną.

Katarzyna Antoniak Jacek Witkowski Jerzy Zalasinski